

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 4. júna 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Článok 267 ZFEÚ — Incidenčné konanie o preskúmaní ústavnosti — Skúmanie súladu vnútroštátneho zákona tak s právom Únie, ako aj s ústavou dotknutého členského štátu — Možnosť vnútroštátneho súdu podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania — Vnútroštátna právna úprava upravujúca výber dane z používania jadrového paliva — Smernice 2003/96/ES a 2008/118/ES — Článok 107 ZFEÚ — Články 93 AE, 191 AE a 192 AE“

Vo veci C-5/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Finanzgericht Hamburg (Nemecko) z 19. novembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 7. januára 2014, ktorý súvisí s konaním:

Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH

proti

Hauptzollamt Osnabrück,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič (spravodajca), sudcovia A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas a C. G. Fernlund,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. novembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH, v zastúpení: J. Lüdicke a G. Roderburg, Rechtsanwälte,
- Hauptzollamt Osnabrück, v zastúpení: C. Schürle a I. Schmidtke, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a K. Petersen, splnomocnení zástupcovia,
- fínska vláda, v zastúpení: S. Hartikainen a J. Heliskoski, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: R. Lyal a R. Sauer, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. februára 2015,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 267 ZFEÚ, článku 14 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, s. 51; Mim. vyd. 09/001, s. 405), článku 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 2008/118/ES zo 16. decembra 2008 o všeobecnom systéme spotrebných daní a o zrušení smernice 92/12/EHS (Ú. v. EÚ L 9, 2009, s. 12), článku 107 ZFEÚ, článku 93 ods. 1 AE, článku 191 AE v spojení s článkom 3 ods. 1 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie, pripojeného k Zmluvám o EÚ, FEÚ a ESAE (ďalej len „protokol“), ako aj článku 192 ods. 2 AE v spojení s článkom 1 ods. 2 AE a článkom 2 písm. d) AE.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH (ďalej len „KLE“), spoločnosť prevádzkujúca jadrovú elektrárňu Emsland v Lingene (Nemecko), na jednej strane a Hauptzollamt Osnabrück (ďalej len „Hauptzollamt“) na strane druhej v súvislosti s daňou z jadrového paliva, ktorú má zaplatiť KLE na základe zákona o dani z jadrového paliva (Kernbrennstoffsteuergesetz) z 8. decembra 2010 (BGBl. I, 2010, s. 1804, ďalej len „KernbrStG“) z dôvodu, že táto spoločnosť v júni 2011 používala palivové elementy v jadrovom reaktore uvedenej elektrárne.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2003/96

- 3 Odôvodnenia 2, 3, 6 a 7 smernice 2003/96 znejú:
 - „(2) neexistencia ustanovení spoločenstva, ktoré by ukladali minimálne sadzby zdanenia na elektrinu a energetické výrobky iné, ako sú minerálne oleje, môže negatívne ovplyvniť náležité fungovanie vnútorného trhu;
 - (3) náležité fungovanie vnútorného trhu a dosiahnutie cieľov ostatných politík spoločenstva si vyžaduje stanovenie minimálnych úrovni zdaňovania na úrovni spoločenstva pre väčšinu energetických výrobkov, vrátane elektriny, zemného plynu a uhlia;
 - ...
 - (6) v súlade s článkom 6 zmluvy [ES] požiadavky ochrany životného prostredia sa musia integrovať do vymedzenia a vykonávania ostatných politík spoločenstva;
 - (7) spoločenstvo ako zmluvná strana Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o klimatickej zmene ratifikovalo Kjótsky protokol; zdaňovanie energetických výrobkov, prípadne elektriny, je jedným z nástrojov, ktoré sú k dispozícii na dosahovanie cieľov Kjótskeho protokolu.“
- 4 Článok 1 tejto smernice znie:

„Členské štáty zdaňujú energetické výrobky a elektrinu v súlade s touto smernicou.“

5 Článok 2 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Na účely tejto smernice sa termín ‚energetické výrobky‘ uplatňuje na výrobky:

- a) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 1507 až 1518, ak sú tieto určené na používanie ako vykurovacie palivo alebo ako motorové palivo;
- b) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 2701, 2702 a 2704 až 2715;
- c) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 2901 a 2902;
- d) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 2905 11 00, ktoré nie sú syntetického pôvodu, ak sú tieto určené na používanie ako vykurovacie palivo alebo ako motorové palivo;
- e) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 3403;
- e) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 3811;
- g) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 3817;
- h) na ktoré sa vzťahujú číselné znaky KN 3824 90 99, ak sú tieto určené na používanie ako vykurovacie palivo alebo ako motorové palivo.

2. Táto smernica sa uplatňuje tiež na: elektrinu, na ktorú sa vzťahuje číselný znak KN 2716.

3. Energetické výrobky určené na používanie, ponúkané na predaj alebo používané ako motorové palivo iné ako tie, pre ktoré je úroveň zdaňovania určená v tejto smernici, sa zdaňujú podľa používania pri sadzbe pre ekvivalentné vykurovacie palivo alebo motorové palivo.

Okrem zdaniteľných výrobkov vymenovaných v odseku 1 sa aj akýkoľvek výrobok určený na používanie, ponúkaný na predaj alebo používaný ako prísada alebo extender v motorových palivách, zdaňuje pri sadzbe pre ekvivalentné motorové palivo.

Okrem zdaniteľných výrobkov vymenovaných v odseku 1 sa aj akýkoľvek ďalší uhľovodík, okrem rašeliny, určený na používanie, ponúkaný na predaj alebo používaný na vykurovacie účely, zdaňuje pri sadzbe pre ekvivalentné motorové palivo [pre ekvivalentný energetický výrobok – *neoficiálny preklad*].

4. Táto smernica sa neuplatňuje na:

...

b) tieto druhy používania energetických výrobkov a elektriny:

- energetické výrobky používané na účely iné ako motorové palivá alebo vykurovacie palivá,
- dvojité používanie energetických výrobkov

...

5. Odkazy na číselné znaky kombinovanej nomenklatúry v tejto smernici sú odkazy na číselné znaky v nariadení Komisie (ES) č. 2031/2001 zo 6. augusta 2001, ktoré mení a dopĺňa prílohu [1] nariadenia Rady (EHS) č. 2658/87 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku [(Ú. v. ES L 279, s. 1, ďalej len ‚kombinovaná nomenklatúra‘)].

Rozhodnutie aktualizovať číselné znaky kombinovanej nomenklatúry pre výrobky uvedené v tejto smernici sa prijíma raz ročne v súlade s postupom stanoveným v článku 27. Rozhodnutie nesmie mať za následok akékoľvek zmeny v minimálnych sadzbách dane v tejto smernici alebo pridávanie alebo odstránenie akýchkoľvek energetických výrobkov a elektriny.“

6 Článok 4 smernice 2003/96 stanovuje:

„1. Úrovne zdaňovania, ktoré členské štáty uplatňujú na energetické výroby a elektrinu vymenované v článku 2 nemôžu byť nižšie ako minimálne úrovne zdaňovania predpísané touto smernicou.

2. Na účely tejto smernice je ‚úroveň zdaňovania‘ celková záťaž uložená ohľadom všetkých nepriamych daní (okrem [dane z pridanej hodnoty, ďalej len ‚DPH‘]) vypočítavaná priamo alebo nepriamo z množstva energetických výrobkov a elektriny v čase uvoľnenia na spotrebu.“

7 Podľa článku 14 ods. 1 tejto smernice:

„Okrem všeobecných ustanovení stanovených v smernici [Rady 92/12/EHS z 25. februára 1992 o všeobecných systémoch pre výrobky podliehajúce spotrebnej dani a o vlastníctve, pohybe a monitorovaní takýchto výrobkov, Ú. v. ES L 76, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 179] o používaní zdaniteľných výrobkov, ktoré sú oslobodené od daní[,] a bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia spoločenstva, členské štáty oslobodzujú od daní na základe podmienok, ktoré stanovujú na účely zabezpečenia správneho a spravodlivého uplatňovania takýchto oslobodení od daní a zabránenia krátenia daní, daňových únikov a zneužívania:

a) energetické výrobky a elektrinu používanú na výrobu elektriny a elektrinu používanú na udržiavanie schopnosti vyrábať elektrinu. Členské štáty môžu však z dôvodov environmentálnej politiky tieto výrobky zdaňovať bez toho, aby museli dodržiavať minimálne úrovne zdaňovania stanovené v tejto smernici. V takomto prípade zdaňovanie týchto výrobkov sa neberie do úvahy na účely splnenia minimálnej úrovne zdaňovania elektriny stanovenej v článku 10;

...“

Smernica 2008/118

8 Odôvodnenie 9 smernice 2008/118 znie:

„Keďže spotrebná daň je daň zo spotreby určitých tovarov, nemôže sa vyberať z tovaru podliehajúceho spotrebnej dani, ktorý bol za určitých okolností zničený alebo nenahraditeľne stratený.“

9 Článok 1 tejto smernice stanovuje:

„1. Táto smernica stanovuje všeobecný systém spotrebných daní, ktoré sa priamo alebo nepriamo uplatňujú pri spotrebe nasledujúcich tovarov, ďalej len ‚tovar podliehajúci spotrebnej dani‘:

a) energetické výrobky a elektrina upravené smernicou [2003/96];

...

2. Členské štáty môžu na osobitné účely vyrubiť ďalšie nepriame dane na tovar podliehajúci spotrebnej dani za predpokladu, že tieto dane sú v súlade s pravidlami Spoločenstva pre zdaňovanie uplatniteľnými na spotrebnú daň alebo [DPH], pokiaľ ide o stanovenie daňového základu, výpočet dane, vznik daňovej povinnosti a kontrolu dane, pričom medzi tieto pravidlá nepatria ustanovenia o oslobodení od spotrebnej dane.

3. Členské štáty môžu vyrubiť dane:

- a) na iné výrobky, ako je tovar podliehajúci spotrebnej dani;
- b) na poskytnuté služby vrátane služieb súvisiacich s tovarom podliehajúcim spotrebnej dani, ktoré nemožno charakterizovať ako dane z obratu.

Vyrubenie takýchto daní však nesmie viesť v obchode medzi členskými štátmi k vzniku formalít spojených s prekročením hraníc.“

10 Podľa článku 47 smernice 2008/118:

„1. Smernica [92/12] sa zrušuje s účinnosťou od 1. apríla 2010.

...

2. Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu.“

Nemecké právo

11 Článok 100 ods. 1 prvá veta Základného zákona Spolkovej republiky Nemecko (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland) stanovuje:

„Pokiaľ súd usudzuje, že zákon, ktorého platnosť podmieňuje jeho rozhodnutie, je neústavný, uvedený súd musí prerušiť konanie a predložiť otázku... na rozhodnutie Bundesverfassungsgericht [(Spolkový ústavný súd)]...“

12 § 1 KernbrStG, nazvaný „Zdaniteľná oblasť, daňové územie“, stanovuje:

„1. Jadrové palivo používané na priemyselnú výrobu elektriny podlieha na daňovom území dani z jadrového paliva. Daň z jadrového paliva je spotrebnou daňou v zmysle daňového zákonníka.

2. Daňovým územím je územie Spolkovej republiky Nemecko...“

13 § 2 KernbrStG, nazvaný „Definícia pojmov používaných v zákone“, stanovuje:

„Na účely tohto zákona sa rozumie:

1. jadrovým palivom:

- a) plutónium 239 a plutónium 241,
- b) urán 233 a urán 235,

a to aj vo forme zlúčenín, zliatin, keramických výrobkov a zmesí;

2. palivovým elementom celok zložený z viacerých palivových tyčí, vo forme ktorých sa jadrové palivo vkladá do jadrového reaktora;

3. palivovou tyčou geometrický tvar, v ktorom sa jadrové palivo obalené v zosilňujúcom materiáli vovádza do jadrového reaktora;

4. reťazovou reakciou proces, v rámci ktorého neutróny štiepením prvkov jadrového paliva uvoľňujú iné neutróny, ktoré ďalej vyvolávajú štiepenie iných prvkov jadrového paliva;
 5. jadrovým reaktorom geometrické usporiadanie palivových elementov alebo palivových tyčí, ako aj iných technických zložiek tak, aby sa umožnilo uskutočnenie kontrolovanej samočinnej reťazovej reakcie;
 6. prevádzkovateľom držiteľ povolenia na prevádzkovanie zariadenia na priemyselnú výrobu elektriny štiepením jadrového paliva.“
- 14 § 3 tohto zákona, nazvaný „Sadzba dane“, stanovuje daň za 1 gram plutónia 239, plutónia 241, uránu 233 alebo uránu 235 na 145 eur.
- 15 § 5 uvedeného zákona, nazvaný „Zdaniteľná udalosť, osoba povinná platiť daň“, stanovuje:
- „1. Daňová povinnosť vzniká, keď sa palivový element alebo palivové tyče používajú po prvýkrát v jadrovom reaktore a keď sa spustí samočinná reťazová reakcia...
2. Platiteľom dane je prevádzkovateľ.“
- 16 § 6 toho istého zákona, nazvaný „Daňové vyhlásenie, vymáhateľnosť dane“, vo svojom odseku 1 stanovuje, že platiteľ dane musí predložiť vyhlásenie, v ktorom sám vypočíta dlžnú daň.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 17 V júni 2011 KLE používala palivové elementy v reaktore jadrovej elektrárne Emsland na spustenie samočinnej reťazovej reakcie.
- 18 KLE podala na Hauptzollamt vyhlásenie týkajúce sa dane z jadrového paliva z 13. júla 2011, v ktorom v súlade s ustanoveniami KernbrStG účinnými od 1. januára 2011 vypočítala sumu 154 117 745 eur dlžnú na základe tejto dane.
- 19 KLE následne podala návrh na začatie námietkového konania proti tomuto vyhláseniu. Rozhodnutím zo 16. novembra 2011 bol jej návrh zamietnutý. KLE v nadväznosti na to podala 30. novembra 2011 žalobu proti tomuto rozhodnutiu na Finanzgericht Hamburg (Finančný súd v Hamburgu). Daňovým výmerom z 28. augusta 2013 Hauptzollamt zmenil výšku dlžnej dane na 154 117 455 eur. Predmetom sporu vo veci samej je tento daňový výmer.
- 20 Z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že účastníci konania vo veci samej sa rozchádzajú najmä v názore na otázku, či je KernbrStG zlučiteľný s právom Únie.
- 21 KLE v prvom rade usudzuje, že smernice 2008/118 a 2003/96 povoľujú zdaňovanie elektriny ako konečného výrobku, no nie súčasné vyberanie spotrebnej dane zo zdrojov elektrickej energie spotrebovaných na účely výroby elektriny. V druhom rade KLE usudzuje, že článok 107 ZFEÚ bráni KernbrStG, keďže tento zákon ovplyvňuje hospodársku súťaž medzi rôznymi výrobcami elektriny tým, že vedie k zdaňovaniu výroby elektriny v jadrových elektrárňach, zatiaľ čo na jednej strane iné spôsoby výroby elektriny, ktoré nespôsobujú emisie CO₂, a na druhej strane spôsoby výroby elektriny, ktoré spôsobujú takéto emisie, zdaňované nie sú. V treťom rade je KernbrStG vzhľadom na to, že stimuluje výrobcov elektrickej energie orientovať sa na spôsoby výroby elektriny, ktoré sú menej priaznivé k znižovaniu emisií CO₂, nezlučiteľný s článkom 191 ZFEÚ a nasledujúcimi článkami v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ. Napokon KLE tvrdí, že KernbrStG je v rozpore s logikou vyplývajúcou z článku 93 AE, ako aj s cieľom uvedeným v článkoch 191 AE, 192 AE a v protokole, ktorým je rozvoj výroby elektriny z jadrovej energie, ktorá nespôsobuje emisie CO₂.

- 22 Hauptzollamt usudzuje, že smernica 2008/118 sa týka len obehu výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani medzi členskými štátmi a že smernica 2003/96 neobsahuje pravidlá uplatniteľné na jadrové palivo. Usudzuje, že KernbrStG nepredstavuje opatrenie štátnej pomoci v zmysle článku 107 ZFEÚ a že v každom prípade toto ustanovenie Zmluvy o FEÚ nemôže priznať spoločnosti KLE právo dosiahnuť zrušenie jej vyhlásenia z 13. júla 2011 týkajúceho sa dane z jadrového paliva. Okrem toho článok 194 ods. 2 druhý pododsek ZFEÚ umožňuje členským štátom slobodnú voľbu v súvislosti so samotnou zásadou využitia jadrovej energie a spolpatnenie používania tejto energie daňou. Hauptzollamt tvrdí, že ustanovenia Zmluvy o ESAE nebránia ani KernbrStG, keďže tento zákon neoznačuje Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (ďalej len „ESAE“) ako platiteľa dane z jadrového paliva a touto daňou nezdaňuje ani jeho vlastnícke právo. Hauptzollamt usudzuje, že tieto ustanovenia neovplyvňujú ani právomoc členských štátov určiť spôsoby ich zásobovania energiou, ani ich právomoc uplatňovať dane spojené s prevádzkou jadrových elektrární.
- 23 Okrem toho z rozhodnutia Finanzgericht Hamburg vyplýva, že tento súd sa v súbežnom konaní obrátil na Bundesverfassungsgericht s otázkou o súlade KernbrStG so Základným zákonom Spolkovej republiky Nemecko.
- 24 V tejto súvislosti si vnútroštátny súd kladie otázku o možnosti obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami v čase, keď prebieha konanie začaté na Bundesverfassungsgerichte.
- 25 V prvom rade uvádza, že ak by Bundesverfassungsgericht, jediný orgán s právomocou preskúmania ústavnosti spolkových zákonov a ich prípadného zrušenia, určil neplatnosť KernbrStG a jeho neuplatniteľnosť *ex tunc*, vyhlásenie spoločnosti KLE z 13. júla 2011 týkajúce sa dane z jadrového paliva by malo byť z tohto dôvodu hneď zrušené a výklad práva Únie by už na vyriešenie sporu vo veci samej nebol rozhodujúci. Vnútroštátny súd však usudzuje, že podanie návrhu na Bundesverfassungsgericht mu neumožňuje vychádzať z predpokladu, že nebude mať uplatňovať tento zákon, a teda že už nebude nastolená otázka súladu tohto zákona s právom Únie, keďže uvedený zákon zostáva platný, pokiaľ sa nerozhodne inak. Navyše Bundesverfassungsgericht by mohol konštatovať neplatnosť a neuplatniteľnosť tohto zákona len do budúcnosti.
- 26 V druhom rade vnútroštátny súd uvádza, že vykladá článok 100 ods. 1 prvú vetu Základného zákona Spolkovej republiky Nemecko v tom zmysle, že toto ustanovenie zakazuje súdom rozhodnúť o veci samej, kým Bundesverfassungsgericht nevydal svoje rozhodnutie, no nezakazuje návrhy na začatie prejudiciálneho konania určené Súdnemu dvoru.
- 27 V treťom rade vnútroštátny súd zdôrazňuje, že ak by bolo možné požiadať o výklad práva Únie prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania až po vydaní rozhodnutia Bundesverfassungsgerichtu určujúceho ústavnosť KernbrStG, celková dĺžka konania by mohla dosiahnuť niekoľko rokov. V tejto súvislosti však najmä treba zohľadniť povinnosť dodržiavať primeranú lehotu na rozhodnutie.
- 28 Za týchto podmienok Finanzgericht Hamburg rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Oprávňuje článok 267 druhý odsek ZFEÚ v spojení s článkom 267 prvým odsekom písm. b) ZFEÚ súd členského štátu, aby predložil Súdnemu dvoru Európskej únii návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa otázok, ktoré mu boli položené v súvislosti so súladom vnútroštátneho zákona s právom, ktorý sa týka výkladu práva Únie, aj vtedy, keď tento súd nemá len pochybnosti o súlade tohto zákona s právom Únie, ale tiež dospel k presvedčeniu, že vnútroštátny zákon je v rozpore s vnútroštátnou ústavou, a z toho dôvodu sa už v paralelnom konaní obrátil na ústavný súd, ktorý je podľa vnútroštátneho práva jediným súdom oprávneným rozhodnúť o protiústavnosti zákona, ale svoje rozhodnutie ešte nevydal?

V prípade kladnej odpovede na prvú otázku...:

2. Bránia smernice 2008/118 a 2003/96, vydané na účely harmonizácie spotrebných daní a týkajúce sa energetických výrobkov a elektriny v Európskej únii, zavedeniu vnútroštátnej dane, ktorá sa vyberá z jadrových palív použitých na priemyselnú výrobu elektrickej energie? Je podstatné to, či možno očakávať, že táto vnútroštátna daň sa bude môcť preniesť prostredníctvom ceny elektriny na spotrebiteľa, a ak áno, čo sa má rozumieť pod ‚prenesením‘?
3. Môže sa podnik brániť proti dani, ktorú vyberá členský štát na dosiahnutie príjmov z používania jadrových palív na priemyselnú výrobu elektrickej energie, tvrdením, že výber tejto dane predstavuje podľa článku 107 ZFEÚ štátnu pomoc v rozpore s právom Únie? V prípade kladnej odpovede na túto otázku predstavuje KernbrStG, podľa ktorého sa na dosiahnutie príjmov vyberá daň len od tých podnikov, ktoré vyrábajú elektrinu priemyselným spôsobom s použitím jadrových palív, štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ? Ktoré okolnosti treba zohľadniť pri skúmaní, či sa iné podniky, od ktorých sa dane nevyberajú rovnakým spôsobom, nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii?
4. Je výber nemeckej dane z jadrového paliva v rozpore s právnou úpravou Zmluvy o ESAE?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 29 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý má pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy tak s právom Únie, ako aj s ústavou dotknutého členského štátu, je zbavený možnosti alebo prípadne oslobodený od povinnosti obrátiť sa na Súdny dvor s otázkami týkajúcimi sa výkladu alebo platnosti tohto práva z dôvodu, že na vnútroštátnom súde, ktorý je poverený výkonom preskúmania ústavnosti, prebieha incidenčné konanie o preskúmaní ústavnosti tejto právnej úpravy.
- 30 Treba pripomenúť, že článok 267 ZFEÚ priznáva Súdnemu dvoru právomoc vydať prejudiciálne rozhodnutie tak o výklade Zmlúv a aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, ako aj o platnosti týchto aktov. Tento článok vo svojom druhom odseku stanovuje, že vnútroštátny súd môže predložiť takéto otázky Súdnemu dvoru, pokiaľ usúdi, že rozhodnutie o týchto otázkach je potrebné na vydanie jeho rozhodnutia, a vo svojom treťom odseku, že je povinný to urobiť, pokiaľ proti jeho rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva.
- 31 V prvom rade z článku 267 ZFEÚ vyplýva, že aj keď môže byť za určitých okolností vhodné, aby boli skutkové okolnosti veci zistené a aby boli problémy týkajúce sa výlučne vnútroštátneho práva v okamihu predloženia návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor vyriešené (pozri rozsudky *Irish Creamery Milk Suppliers Association* a i., 36/80 a 71/80, EU:C:1981:62, bod 6; *Meilicke*, C-83/91, EU:C:1992:332, bod 26, ako aj *JämO*, C-236/98, EU:C:2000:173, bod 31), vnútroštátne sudy majú tú najširšiu možnosť obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa domnievajú, že vec, ktorú prejednávajú, nastoľuje otázky týkajúce sa výkladu alebo posúdenia platnosti ustanovení práva Únie, ktoré vyžadujú rozhodnutie z ich strany (pozri najmä rozsudky *Mecanarte*, C-348/89, EU:C:1991:278, bod 44; *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, bod 88; *Melki a Abdéli*, C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 41, ako aj *A*, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 35).
- 32 V druhom rade Súdny dvor usúdil, že vnútroštátny súd, ktorý je v rámci svojej právomoci poverený uplatniť ustanovenia práva Únie, má povinnosť zabezpečiť plný účinok týchto noriem, pričom v prípade potreby *ex officio* neuplatní akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva, aj keby bolo prijaté neskôr, bez toho, aby musel žiadať jeho predchádzajúce zrušenie zákonodarnou cestou

alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom alebo naň čakať (pozri najmä rozsudky Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, body 21 a 24; Filipiak, C-314/08, EU:C:2009:719, bod 81; Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 45, ako aj A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 36).

- 33 Akékoľvek ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku, hoci aj ústavnej povahy, alebo akákoľvek legislatívna, administratívna alebo súdna prax, ktoré by mohli mať za následok oslabenie účinnosti práva Únie tým, že by súdu príslušnému na uplatnenie tohto práva odmietli právomoc urobiť v čase tohto uplatnenia všetko, čo je potrebné na vylúčenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov tvoriacich prípadnú prekážku plnej účinnosti noriem Únie, by totiž boli nezlučiteľné s požiadavkami, ktoré vyplývajú zo samotnej povahy práva Únie (pozri rozsudky Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 22; Factortame a i., C-213/89, EU:C:1990:257, bod 20, ako aj v tomto zmysle Križan a i., C-416/10, EU:C:2013:8, bod 70). O takýto prípad by išlo vtedy, ak by za predpokladu rozporu medzi ustanovením práva Únie a vnútroštátnym zákonom bolo riešenie tohto konfliktu vyhradené inému orgánu ako súdu zabezpečujúcemu uplatňovanie práva Únie, ktorý disponuje vlastnou voľnou úvahou, hoci by z toho vyplývajúca prekážka, brániaca plnej účinnosti tohto práva, bola iba dočasná (pozri rozsudok A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 37 a citovanú judikatúru).
- 34 V treťom rade Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny súd prejednávajúci spor týkajúci sa práva Únie, ktorý sa domnieva, že vnútroštátne ustanovenie je nielen v rozpore s právom Únie, ale je tiež postihnuté vadami protiústavnosti, nie je zbavený možnosti alebo oslobodený od povinnosti, ktoré sú stanovené v článku 267 ZFEÚ, obrátiť sa na Súdny dvor s otázkami týkajúcimi sa výkladu alebo platnosti práva Únie na základe skutočnosti, že protiústavnosť normy vnútroštátneho práva možno konštatovať len v konaní pred ústavným súdom. Účinnosť práva Únie by totiž bola ohrozená, pokiaľ by existencia povinného konania na ústavnom súde mohla brániť vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor riadiaci sa právom Únie, vo výkone právomoci, ktorá je mu zverená článkom 267 ZFEÚ, predložiť Súdnemu dvoru otázky týkajúce sa výkladu alebo platnosti práva Únie, aby mohol rozhodnúť, či s ním vnútroštátna norma je alebo nie je zlučiteľná (rozsudky Mecanarte, C-348/89, EU:C:1991:278, body 39, 45 a 46; Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 45, ako aj A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 38).
- 35 Súdny dvor zo všetkých týchto úvah vyvodil, že fungovanie systému spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi, zavedeného článkom 267 ZFEÚ, a zásada prednosti práva Únie vyžadujú, aby sa vnútroštátny súd mohol v ktoromkoľvek okamihu konania, ktorý považuje za vhodný, dokonca aj po ukončení incidenčného konania o preskúmaní ústavnosti, slobodne obrátiť na Súdny dvor s akoukoľvek prejudiciálnou otázkou, ktorú pokladá za potrebnú (rozsudok A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 39).
- 36 Z dôvodov uvedených v bodoch 31 až 35 tohto rozsudku by bola účinnosť práva Únie ohrozená a potrebný účinok článku 267 ZFEÚ by bol oslabený, ak by sa vnútroštátny súd z dôvodu, že prebieha incidenčné konanie o preskúmaní ústavnosti, nemohol obrátiť na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami a okamžite uplatniť právo Únie v súlade s rozhodnutím alebo judikatúrou Súdneho dvora (pozri v tomto zmysle rozsudok Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 20).
- 37 Pokiaľ ide o okolnosť, že článok 100 ods. 1 prvá veta Základného zákona Spolkovej republiky Nemecko ukladá súdu, ktorý usudzuje, že zákon je neústavný, popri povinnosti predložiť otázku o súlade takéhoto zákona s uvedeným Základným zákonom na rozhodnutie Bundesverfassungsgerichtu aj povinnosť prerušiť konanie, treba pripomenúť, že existencia vnútroštátneho procesného pravidla nemôže mať vplyv na možnosť vnútroštátnych súdov obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania v prípade, že majú, tak ako vo veci samej, pochybnosti o výklade práva Únie (rozsudok Križan a i., C-416/10, EU:C:2013:8, bod 67 a citovaná judikatúra).
- 38 Pokiaľ ide napokon o účinok konania začatého pred Bundesverfassungsgerichtom na relevantnosť výkladu práva Únie na rozhodnutie sporu vo veci samej, treba uviesť, že vzhľadom na to, že tento spor a prejudiciálne otázky sa nezávisle od otázky ústavnosti ustanovení sporných vo veci samej týkajú zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva,

s právom Únie, nezdá sa zjavné, že požadovaný výklad nemá žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, že ide o hypotetický problém alebo že Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (pozri v tomto zmysle rozsudok Filipiak, C-314/08, EU:C:2009:719, body 43 a 45).

- 39 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať, že článok 267 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý má pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy tak s právom Únie, ako aj s ústavou dotknutého členského štátu, nie je zbavený možnosti ani prípadne oslobodený od povinnosti obrátiť sa na Súdny dvor s otázkami týkajúcimi sa výkladu alebo platnosti tohto práva z dôvodu, že na vnútroštátnom súde, ktorý je poverený výkonom preskúmania ústavnosti, prebieha incidenčné konanie o preskúmaní ústavnosti tejto právnej úpravy.

O druhej otázke

- 40 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú na jednej strane článok 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96 a na druhej strane článok 1 ods. 1 a 2 smernice 2008/118 vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.
- 41 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu totiž vyplýva, že Finanzgericht Hamburg si v prvom rade kladie otázku, či má byť jadrové palivo predmetom oslobodenia upraveného v článku 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96. Vnútroštátny súd sa tiež pýta, či v prípade, že by sa na toto palivo uvedené oslobodenie nevzťahovalo, je vhodné naň toto oslobodenie uplatniť analogicky.
- 42 V druhom rade sa tento súd chce dozvedieť, či daň, ktorú zaviedol KernbrStG, predstavuje spotrebnú daň nepriamo uplatňovanú na spotrebu elektriny, na ktorú sa vzťahuje smernica 2003/96 v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 2008/118, alebo ďalšiu nepriamu daň z tohto výrobku v zmysle článku 1 ods. 2 tejto smernice, a za predpokladu, že by sa na ňu vzťahovalo niektoré z týchto ustanovení, či je táto daň v súlade s ustanoveniami smernice 2003/96 alebo smernice 2008/118. Finanzgericht Hamburg si najmä kladie otázku, či je skutočnosť, že daňové bremeno znášajú alebo neznášajú iné osoby, ako sú platitelia dane, určujúca na účely jej posúdenia z hľadiska článku 1 smernice 2008/118, a či sa na tento účel vyžaduje vzťah primeranosti medzi používaným jadrovým palivom a množstvom vyrobenej elektriny.

O smernici 2003/96

- 43 Bez vplyvu na otázku, či sa majú akty sekundárneho práva prijaté na základe článku 93 ES (teraz článok 113 ZFEÚ), akým je smernica 2003/96, uplatňovať na jadrové palivo, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia Zmluvy o ESAE týkajúce sa spoločného jadrového trhu, treba konštatovať, že v každom prípade sa na toto palivo nevzťahuje oslobodenie upravené v článku 14 ods. 1 písm. a) tejto smernice.
- 44 Podľa článku 1 smernice 2003/96 sú totiž členské štáty povinné zdaňovať energetické výrobky v súlade s touto smernicou, ktorej cieľom je, ako to vyplýva z jej odôvodnení 2 a 3, uloženie minimálnych sadziieb zdanenia na úrovni Únie na väčšinu energetických výrobkov.
- 45 Článok 14 uvedenej smernice taxatívne uvádza povinné oslobodenia záväzné pre členské štáty v rámci zdaňovania energetických výrobkov a elektriny (pozri v tomto zmysle rozsudok Fendt Italiana, C-145/06 a C-146/06, EU:C:2007:411, bod 36).

- 46 Okrem toho článok 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96 v časti, v ktorej ukladá členským štátom povinnosť neuplatniť zdanenie stanovené touto smernicou na „energetické výrobky a elektrinu používanú na výrobu elektriny a elektrinu používanú na udržiavanie schopnosti vyrábať elektrinu“, jasne určuje výrobky, na ktoré sa vzťahuje oslobodenie (pozri v tomto zmysle rozsudok Flughafen Köln/Bonn, C-226/07, EU:C:2008:429, bod 29).
- 47 V tejto súvislosti treba konštatovať, že článok 2 ods. 1 smernice 2003/96 definuje pojem „energetické výrobky“ používaný na účely tejto smernice tak, že taxatívne uvádza zoznam výrobkov, na ktoré sa vzťahuje definícia tohto pojmu, a to odkazom na kódy kombinovanej nomenklatúry.
- 48 Stačí pritom uviesť, že jadrové palivo uvedené v KernbrStG nepredstavuje „energetický výrobok“ na účely smernice 2003/96, keďže sa v tomto zozname nenachádza, a teda sa naň nevzťahuje oslobodenie upravené v článku 14 ods. 1 písm. a) tejto smernice.
- 49 Preto nie je potrebné určiť, či sa na tento výrobok vzťahuje pôsobnosť smernice 2003/96, alebo či je z nej vylúčený na základe ustanovení článku 2 ods. 3 a 4 tejto smernice.
- 50 KLE tvrdí, že oslobodenie upravené v článku 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96 sa na jadrové palivo napriek tomu musí uplatniť na základe analógie, a to z dôvodu, že cieľom tejto smernice je vykonať zásadu jediného zdanenia elektrickej energie, ktorá bráni súčasnému vyberaniu dane z tejto energie a dane zo zdroja jej výroby. Okrem toho absencia tohto paliva na zozname energetických výrobkov v zmysle uvedenej smernice vyplýva z neúmyselnej medzery zo strany normotvorcu Európskej únie, keďže nemohol očakávať, že členské štáty prijmú opatrenia, akým je KernbrStG, ktorý je vzhľadom na to, že zaviedol daň výlučne z procesu výroby elektrickej energie nespôsobujúcej emisie CO₂, v rozpore s politikou Únie v oblasti znižovania týchto emisií, ako aj s odôvodneniami 6 a 7 tej istej smernice.
- 51 V tejto súvislosti treba konštatovať, že tvrdenia, ktoré uvádza KLE, neumožňujú dospieť k záveru o existencii zásady, ktorá by bránila súčasnému výberu dane zo spotreby elektrickej energie a dane uplatňovanej na zdroje výroby tejto energie. Zo strany 5 dôvodovej správy k návrhu smernice Rady o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov (Ú. v. ES C 139, 1997, s. 14), na ktorú odkazuje KLE, nanajvýš vyplýva, že „existujú dva spôsoby zahrnutia elektriny do pôsobnosti daňových ustanovení: zdanením palív používaných na výrobu elektriny (daň na vstupe) alebo zdanením samotnej elektriny (daň na výstupe)“ [*neoficiálny preklad*]. Z tohto návrhu nevyplýva, že tieto dva spôsoby sa zo zásady vzájomne vylučujú, keďže Európska komisia pripustila ich doplnkovosť tým, že v uvedenom návrhu vyhradila členským štátom možnosť „doplniť [k dani na výstupe] ďalšiu (neharmonizovanú) daň na vstupe v prípade palív, ktoré nie sú želateľné z hľadiska životného prostredia“ [*neoficiálny preklad*]. Ďalej z tohto textu nevyplýva ani to, že by Komisia mala úmysel navrhnúť vytvorenie povinnosti členských štátov oslobodiť od akéhokoľvek zdanenia výrobky, na ktoré sa nevzťahuje harmonizovaný systém zdaňovania.
- 52 Okrem toho prípadný nesúlad vnútroštátnej právnej úpravy s politikou Únie v oblasti znižovania emisií CO₂ nemôže – bez radikálnej zmeny dosahu článku 2 ods. 1 a článku 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96, v rozpore s jasným úmyslom normotvorcu Únie – odôvodniť to, aby sa tieto ustanovenia vykladali v tom zmysle, že sa vzťahujú na iné výrobky, ako sú energetické výrobky a elektrina v zmysle tejto smernice.
- 53 Z úvah uvedených v bodoch 51 a 52 tohto rozsudku vyplýva, že oslobodenie upravené v článku 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96 nemožno analogicky uplatniť na jadrové palivo uvedené v KernbrStG.
- 54 Preto sa má článok 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96 vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.

O smernici 2008/118

- 55 Pokiaľ ide o otázku, či daň, ktorú zaviedol KernbrStG, predstavuje „spotrebnú daň“ z elektriny v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 2008/118 alebo „ďalšiu nepriamu daň“ z tohto výrobku v zmysle článku 1 ods. 2 uvedenej smernice, treba konštatovať, že táto smernica tieto pojmy nedefinuje.
- 56 Z odôvodnenia 9 smernice 2008/118 však vyplýva, že spotrebná daň je daňou zo spotreby, teda nepriamou daňou. Okrem toho zo znenia článku 1 ods. 1 tejto smernice vyplýva, že toto ustanovenie sa vzťahuje na spotrebné dane, ktoré sa priamo alebo nepriamo uplatňujú pri spotrebe nasledujúcich tovarov, okrem iného energetických výrobkov a elektriny upravených smernicou 2003/96.
- 57 V tejto súvislosti treba konštatovať, že ako uviedli nemecká vláda a Komisia, v osobitnom prípade energetických výrobkov a elektriny článok 4 smernice 2003/96, ktorý ukladá členským štátom povinnosť dodržiavať určité minimálne úrovne zdaňovania týchto výrobkov, poskytuje údaje týkajúce sa povahy daní uvedených v článku 1 smernice 2008/118. Článok 4 ods. 2 smernice 2003/96 totiž definuje „úroveň zdaňovania“, ktorú členské štáty uplatňujú na dotknuté výrobky, tak, že je to „celková záťaž uložená ohľadom všetkých nepriamych daní [okrem DPH] vypočítavaná priamo alebo nepriamo z množstva energetických výrobkov a elektriny v čase uvoľnenia na spotrebu“.
- 58 Pokiaľ ide o pojem „ďalšie nepriame dane“ v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 2008/118, treba uviesť, že toto ustanovenie, ktoré sleduje zohľadnenie rôznorodosti daňových tradícií členských štátov v danej oblasti a častého využívania nepriamych daní na vykonanie nerozpočtových politík, umožňuje členským štátom zaviesť popri minimálnej spotrebnej dani ďalšie nepriame dane sledujúce osobitný účel (pozri analogicky rozsudok Komisia/Francúzsko, C-434/97, EU:C:2000:98, body 18 a 19).
- 59 Z toho vyplýva, že pojem „ďalšie nepriame dane“ v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 2008/118 sa vzťahuje na nepriame dane uplatňované na spotrebu výrobkov vymenovaných v článku 1 ods. 1 tejto smernice, iné ako spotrebné dane v zmysle uvedeného ustanovenia a vyberané na osobitné účely.
- 60 Preto s cieľom určiť, či by sa na daň, ktorú zaviedol KernbrStG, mohol vzťahovať článok 1 ods. 1 smernice 2008/118 alebo článok 1 ods. 2 tejto smernice, treba hneď na začiatku preveriť, či táto daň predstavuje nepriamu daň priamo alebo nepriamo uplatňovanú na spotrebu elektriny uvedenú v smernici 2003/96.
- 61 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ ide o určité palivá, na ktoré sa vzťahuje smernica Rady 92/82/EHS Rady z 19. októbra 1992 o aproximácii sadzieb spotrebných daní z minerálnych olejov (Ú. v. ES L 316, s. 19), ktorá bola nahradená smernicou 2003/96, za daň uplatňovanú na spotrebu týchto palív sa musí považovať vnútroštátna daň sledujúca ochranu životného prostredia a uplatňovaná na leteckú prepravu, vypočítaná v závislosti od údajov týkajúcich sa spotreby paliva a emisií uhľovodíkov a oxidu dusnatého pri priemernom lete typu používaného lietadla, keďže existuje priama a neoddeliteľná súvislosť medzi spotrebou paliva a znečisťujúcimi látkami vypúšťanými pri tejto spotrebe (pozri v tomto zmysle rozsudok Braathens, C-346/97, EU:C:1999:291, body 22 a 23).
- 62 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že na jednej strane povinnosť platiť daň, ktorú zaviedol KernbrStG, vzniká, keď sa palivové elementy alebo palivové tyče použijú po prvýkrát v jadrovom reaktore a keď sa spustí samočinná reťazová reakcia s cieľom priemyselnej výroby elektriny, a na druhej strane sa táto daň vypočíta z množstva použitého jadrového paliva, pričom vo vzťahu k všetkým typom tohto paliva je upravená spoločná sadzba.
- 63 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom množstvo elektriny vyrobenej reaktorom jadrovej elektrárne nie je priamo podmienené množstvom použitého jadrového paliva, ale môže sa meniť v závislosti od povahy a vlastností používaného paliva, ako aj od úrovne

výkonu dotknutého reaktora. Okrem toho, ako poukázala Komisia, daň, ktorú zaviedol KernbrStG, by mohla byť vyberaná z dôvodu spustenia samočinnej reťazovej reakcie aj bez toho, aby sa nutne vyrobilo a následne spotrebovalo určité množstvo elektriny.

- 64 Okrem toho na rozdiel od dane spornej vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Braathens (C-346/97, EU:C:1999:291), ktorá bola vyberaná priamo od určitých subjektov leteckej prepravy, daň, ktorú zaviedol KernbrStG, sa nevyberá priamo od spotrebiteľa výrobku podliehajúceho spotrebnej dani, ale od výrobcu elektriny. Iste, ekonomické bremeno tejto dane by mohol, ako uviedol generálny advokát v bode 61 svojich návrhov, v zásade v celom rozsahu nepriamo znášať konečný spotrebiteľ, ak by výrobca zahrnul sumu tejto dane do každého množstva výrobku uvoľneného na spotrebu tak, že by bola táto daň pre uvedeného výrobcu neutrálna. Z analýzy, ktorú v tejto súvislosti vykonal vnútroštátny súd, však vyplýva, že daň, ktorú zaviedol KernbrStG, nemožno v celom rozsahu preniesť na konečného spotrebiteľa elektriny, a to najmä z dôvodu osobitnej povahy tohto výrobku, ktorá neumožňuje určiť pôvod jeho daného množstva, ako aj mechanizmu tvorby ceny elektriny platnej v Nemecku, charakterizovanej skutočnosťou, že táto cena je v podstate jedinečnou cenou vyplývajúcou z negociácií na burze elektriny.
- 65 Vzhľadom na tieto úvahy sa nezdá, že by medzi používaním jadrového paliva a spotrebou elektriny vyrábanej reaktorom jadrovej elektrárne existovala priama a neoddeliteľná súvislosť v zmysle rozsudku Braathens (C-346/97, EU:C:1999:291). Na túto daň nemožno hľadiť ani tak, že je priamo alebo nepriamo vypočítavaná z množstva elektriny v čase uvoľnenia tohto výrobku na spotrebu v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 2003/96.
- 66 Preto sa na daň, ktorú zaviedol KernbrStG a ktorá sa ani priamo, ani nepriamo neuplatňuje na spotrebu elektriny uvedenú v smernici 2003/96 ani na spotrebu iného výrobku podliehajúceho spotrebnej dani, nemôže vzťahovať článok 1 ods. 1 smernice 2008/118 alebo článok 1 ods. 2 tejto smernice.
- 67 Z toho vyplýva, že tieto ustanovenia nebránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.
- 68 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať, že článok 14 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96 a článok 1 ods. 1 a 2 smernice 2008/118 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.

O tretej otázke

- 69 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 107 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny, a v prípade kladnej odpovede, či sa má toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že platitelia takejto dane môžu napadnúť jej výber z dôvodu, že predstavuje štátnu pomoc zakázanú týmto článkom.
- 70 Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa vzťahuje na „pomoc poskytovanú v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov“.
- 71 Podľa ustálenej judikatúry je pojem štátna pomoc všeobecnejší ako pojem subvencia, keďže zahŕňa nielen pozitívne plnenia, ako sú samotné subvencie, ale aj zásahy štátu, ktoré v rozličných formách znižujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku a ktoré v dôsledku toho, hoci nie sú subvenciami v úzkom zmysle slova, majú rovnakú povahu a zhodné účinky (pozri rozsudky Adria-Wien Pipeline

- a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, EU:C:2001:598, bod 38; Paint Graphos a i., C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550, bod 45, ako aj Komisia a Španielsko/Government of Gibraltar a Spojené kráľovstvo, C-106/09 P a C-107/09 P, EU:C:2011:732, bod 71).
- 72 Z toho vyplýva, že opatrenie, ktorým orgány verejnej moci priznajú určitým podnikom výhodné daňové zaobchádzanie, ktoré síce nezahŕňa prevod štátnych prostriedkov, no stavia jeho príjemcov do výhodnejšej finančnej situácie než iných daňovníkov, predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (rozsudky Banco Exterior de España, C-387/92, EU:C:1994:100, bod 14, a Paint Graphos a i., C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550, bod 46, ako aj citovaná judikatúra).
- 73 Článok 107 ods. 1 ZFEÚ zakazuje pomoc, ktorá „zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru“, teda selektívnu pomoc.
- 74 Pokiaľ ide o posúdenie podmienky selektivity, z ustálenej judikatúry vyplýva, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ ukladá, aby sa určilo, či je v rámci daného právneho režimu vnútroštátne opatrenie spôsobilé zvýhodniť určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovarov oproti iným, ktorí by sa vzhľadom na cieľ sledovaný týmto režimom nachádzali v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii (rozsudky Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, EU:C:2001:598, bod 41; British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, EU:C:2008:757, bod 82, ako aj Komisia a Španielsko/Government of Gibraltar a Spojené kráľovstvo, C-106/09 P a C-107/09 P, EU:C:2011:732, bod 75).
- 75 Okrem toho treba pripomenúť, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ nevytvára rozdiely podľa dôvodov alebo cieľov štátnych zásahov, ale ich definuje v závislosti od ich účinkov, a teda nezávisle od použitých techník (rozsudky British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, EU:C:2008:757, body 85 a 89, ako aj Komisia a Španielsko/Government of Gibraltar a Spojené kráľovstvo, C-106/09 P a C-107/09 P, EU:C:2011:732, bod 87).
- 76 V tejto súvislosti KLE v podstate tvrdí, že KernbrStG patrí do režimu zdaňovania zdrojov energie používaných na účely výroby energie alebo prinajmenšom do režimu zdaňovania zdrojov energie používaných na účely výroby elektriny, ktoré neprispievajú k emisiám CO₂. Účinkom KernbrStG je, že zdaneniu zdrojov energie používaných na účely výroby elektriny nepodliehajú iné zdroje energie ako jadrové palivo.
- 77 S výhradou preverenia vnútroštátnym súdom však z podkladov, ktoré má k dispozícii Súdny dvor, nevyplýva, že nezávisle od skutočnosti, že odvetvie energie je v Nemecku podľa údajov poskytnutých týmto súdom z daňového hľadiska charakteristické veľkým počtom úprav a prekrývaním štátnych opatrení, by bolo z hľadiska účinkov týchto úprav a opatrení možné identifikovať daňový režim, ktorého účelom by bolo podriaďiť zdaneniu zdroje energie používané na účely výroby elektriny alebo zdroje energie používané na účely výroby elektriny, ktoré neprispievajú k emisiám CO₂.
- 78 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu naopak vyplýva, že v súlade s dôvodovou správou k návrhu zákona, ktorý viedol k prijatiu KernbrStG, tento zákon zavádza na stanovené obdobie, od 1. januára 2011 do 31. decembra 2016, daň z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny, a to s cieľom vytvoriť daňové príjmy, ktoré musia okrem iného v kontexte ozdravenia rozpočtu prispieť na základe uplatnenia zásady znečisťovateľ platí k zníženiu záťaže, ktorú pre spolkový rozpočet predstavuje nutná náprava banskej lokality Asse II, v ktorej sa ukladá rádioaktívny odpad pochádzajúci z používania jadrového paliva.
- 79 Treba konštatovať, že režim, ktorý zaviedol KernbrStG, sa iných druhov výroby elektriny, ako je ten, pri ktorom sa používa jadrové palivo, netýka a že v každom prípade sa tieto iné druhy výroby elektriny nenachádzajú z hľadiska cieľa sledovaného týmto režimom v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii, ako je situácia výroby elektriny používajúcej jadrové palivo, keďže len takéto druhy výroby elektriny vytvárajú rádioaktívny odpad pochádzajúci z takéhoto používania.

- 80 Z toho vyplýva, že KernbrStG nepredstavuje selektívne opatrenie v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a teda nepredstavuje štátnu pomoc zakázanú týmto ustanovením.
- 81 Za týchto podmienok nie je potrebné odpovedať na druhú časť tretej otázky.
- 82 V dôsledku toho treba na tretiu otázku odpovedať, že článok 107 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.

O štvrtej otázke

- 83 Z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že tento súd sa svojou štvrtou otázkou v podstate pýta, či sa majú článok 93 ods. 1 AE, článok 191 AE v spojení s článkom 3 ods. 1 protokolu, ako aj článok 192 ods. 2 AE v spojení s článkom 1 ods. 2 AE a článkom 2 písm. d) AE vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva.
- 84 Pokiaľ ide o článok 93 ods. 1 AE, je vhodné pripomenúť, že toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť zrušiť medzi sebou všetky dovozné a vývozné clá alebo poplatky s rovnakým účinkom a všetky množstevné obmedzenia dovozu a vývozu týkajúce sa tovaru a výrobkov, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia Zmluvy o ESAE týkajúce sa spoločného jadrového trhu.
- 85 Treba teda preveriť, či daň, ktorú zaviedol KernbrStG a ktorá nepredstavuje clo alebo množstevné obmedzenia dovozu alebo vývozu, predstavuje poplatok s rovnakým účinkom ako clo v zmysle tohto ustanovenia.
- 86 Z tohto hľadiska článok 93 AE spolu s inými ustanoveniami patriacimi do hlavy II kapitoly 9 Zmluvy o ESAE predstavuje uplatnenie právnych koncepcií, ktoré inšpirujú štruktúru všeobecného spoločného trhu, vo vysoko špecializovanej oblasti (pozri v tomto zmysle rozhodnutie 1/78, EU:C:1978:202, bod 15).
- 87 Pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátneho zdanenia ako poplatku s rovnakým účinkom ako clo, treba pripomenúť, že odôvodnenie zákazu ciel a všetkých poplatkov s rovnakým účinkom spočíva v tom, že hoci aj minimálne peňažné zaťaženie, uplatňované z dôvodu prechodu hraníc, predstavuje prekážku pohybu tovaru, ktorú zvyrazňujú následné administratívne formality (pozri analogicky rozsudok Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, bod 22 a citovanú judikatúru).
- 88 Každé, hoci aj minimálne, jednostranne uložené peňažné zaťaženie, ktoré bez ohľadu na svoje označenie a spôsob úhrady postihuje tovar na základe skutočnosti, že tento tovar prekračuje hranicu, pokiaľ nie je clom vo vlastnom slova zmysle, je poplatkom s rovnakým účinkom (pozri v tomto zmysle rozsudky Stadtgemeinde Frohnleiten a Gemeindebetriebe Frohnleiten, C-221/06, EU:C:2007:657, bod 27, ako aj Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, bod 23).
- 89 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podstatná vlastnosť poplatku s rovnakým účinkom spočíva v okolnosti, že tento poplatok osobitne zaťažuje dovážaný výrobok, pričom podobný vnútroštátny výrobok je z tohto poplatku vylúčený (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Francúzsko, 90/79, EU:C:1981:27, body 12 a 13, ako aj Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, bod 28).
- 90 Súdny dvor však uznal, že zaťaženie, ktoré postihuje výrobok dovážaný z iného členského štátu, pokiaľ neexistuje zhodný alebo podobný vnútroštátny výrobok, nepredstavuje poplatok s rovnakým účinkom, ak sa naň vzťahuje všeobecný systém vnútroštátnych poplatkov systematicky zahŕňajúci kategórie

výrobkov podľa objektívnych kritérií uplatňovaných nezávisle od pôvodu výrobkov (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Francúzsko, 90/79, EU:C:1981:27, bod 14, a CRT France International, C-109/98, EU:C:1999:199, bod 13).

- 91 Treba konštatovať, že daň, ktorú zaviedol KernbrStG, sa nevyberá z dôvodu, že jadrové palivo prechádza hranicou, ale ako vyplýva z článku 1 ods. 1 tohto zákona, na základe jeho používania na účely priemyselnej výroby elektriny bez rozlišovania pôvodu tohto paliva. Rovnako KernbrStG nevytvára takýto rozdiel, pokiaľ ide o sadzbu dane alebo platiteľa dane.
- 92 Z toho vyplýva, že daň, ktorú zaviedol KernbrStG, nepredstavuje poplatok s rovnakým účinkom ako clo v zmysle článku 93 ods. 1 AE.
- 93 Z hľadiska judikatúry citovanej v bode 90 tohto rozsudku toto konštatovanie nie je spochybnené tvrdením spoločnosti KLE, že v Nemecku sa získava malé množstvo jadrového paliva.
- 94 Pokiaľ ide o článok 191 AE a článok 3 ods. 1 protokolu, treba uviesť, že z týchto dvoch ustanovení uplatnených vo vzájomnej súvislosti vyplýva, že ESAE, jeho aktíva, príjmy a iný majetok sú oslobodené od všetkých priamych daní.
- 95 V tejto súvislosti treba uviesť, že KernbrStG zavádza daň z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny, a nie priamu daň z tohto paliva.
- 96 Toto palivo je síce na základe článku 86 AE vlastníctvom ESAE, rovnako však na základe článku 87 AE platí, že právo na využívanie a spotrebu tohto paliva majú členské štáty alebo osoby alebo podniky, pokiaľ ho riadne nadobudli.
- 97 Z toho vyplýva, že článok 191 AE v spojení s článkom 3 ods. 1 protokolu sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva.
- 98 KLE ďalej na pojednávaní v podstate tvrdila, že podľa nemeckého daňového práva slúžia výrobky podliehajúce spotrebnej dani ako záruka platby spotrebnej dane, ktorá sa na ne vzťahuje. ESAE ako vlastníč jadrového paliva by teda mohlo byť považované za ručiteľa platby dane, ktorú zaviedol KernbrStG, platiteľom dane. Táto situácia by bola v rozpore s článkom 3 protokolu.
- 99 V tejto situácii treba konštatovať, že uvedené tvrdenie, ktoré bolo predložené a diskutované po prvýkrát na pojednávaní pred Súdny dvorom, nie je uvedené v rozhodnutí vnútroštátneho súdu ani v písomných pripomienkach, ktoré predložili oprávnené subjekty. Za týchto podmienok Súdny dvor vzhľadom na neexistenciu presnejších a detailnejších informácií k tomuto bodu usudzuje, že zo spisu, ktorý mu bol predložený, dostatočne jasne nevyplýva, že by táto okolnosť mohla byť relevantná pri riešení sporu vo veci samej, a teda že by mohla byť užitočná vnútroštátnemu súdu, ktorý má vzhľadom na to, že má zodpovednosť za súdne rozhodnutie, ktoré má byť vydané, najlepšie postavenie na posúdenie relevantnosti otázok, ktoré predkladá Súdnemu dvoru, z hľadiska osobitostí veci, ktorú prejednáva (pozri v tomto zmysle rozsudok Flughafen Köln/Bonn, C-226/07, EU:C:2008:429, body 37 a 38).
- 100 Pokiaľ ide napokon o článok 192 ods. 2 AE, treba konštatovať, že toto ustanovenie ukladá členským štátom, aby sa zdržali všetkých opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy o ESAE.
- 101 Vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či je účinkom dane, ktorú zaviedol KernbrStG, ohrozenie dosiahnutia cieľa sledovaného ESAE, ktorý smeruje k vytváraniu predpokladov potrebných pre urýchlený vznik a rast jadrových priemyslov, ako je uvedené v článku 1 ods. 2 AE, a plnenia poslania ESAE, spočívajúceho v dohľade nad pravidelnými a rovnakými dodávkami rúd a jadrového paliva všetkým užívateľom tohto Spoločenstva, upraveného v článku 2 písm. d) AE.

- 102 V tejto súvislosti treba na jednej strane uviesť, že z uplatnenia článku 192 ods. 2 AE v spojení s článkom 1 ods. 2 AE nevyplýva, že by členským štátom bola uložená povinnosť zachovať alebo zvýšiť úroveň používania jadrového paliva v týchto štátoch, alebo že by im bol uložený zákaz zdaňovať toto používanie, čoho dôsledkom by bola skutočnosť, že by bolo drahšie a tým menej príťažlivé.
- 103 Na druhej strane je vykonávanie povinnosti upravenej v článku 2 písm. d) AE predmetom hlavy II kapitoly 6 Zmluvy o ESAE, obsahujúcej článku 52 až 76 tejto Zmluvy, ktorá zavádza spoločný režim zásobovania rudami, zdrojovými materiálmi a osobitnými štiepnymi materiálmi (rozsudok ENU/Komisia, C-357/95 P, EU:C:1997:144, bod 2).
- 104 Z podkladov, ktoré má k dispozícii Súdny dvor, však nevyplýva, že by daň, ktorú zaviedol KernbrStG a ktorá, ako uvádza KLE, má iste za následok zdraženie používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny, predstavovala porušenie povinností členských štátov uvedených v týchto ustanoveniach alebo všeobecným spôsobom porušovala zásady týkajúce sa tohto režimu, najmä zásadu rovnakého prístupu k zdrojom, uvedenú v článku 52 AE, alebo zásady týkajúce sa tvorby cien, uvedené v článkoch 67 AE a 69 AE. Ako totiž poukázala Komisia, táto daň nemôže ovplyvniť zásobovanie prevádzkovateľov jadrových elektrární palivom, pretože sa nevzťahuje na nadobudnutie tohto jadrového paliva, ale na jeho používanie.
- 105 Z toho vyplýva, že táto daň nemôže ohroziť plnenie poslania ESAE, spočívajúceho v dohľade nad pravidelnými a rovnakými dodávkami rúd a jadrového paliva všetkým užívateľom tohto Spoločenstva, upraveného v článku 2 písm. d) AE.
- 106 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať, že článok 93 ods. 1 AE, článok 191 AE v spojení s článkom 3 ods. 1 protokolu, ako aj článok 192 ods. 2 AE v spojení s článkom 1 ods. 2 AE a článkom 2 písm. d) AE sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.

O trovách

- 107 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Článok 267 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý má pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy tak s právom Únie, ako aj s ústavou dotknutého členského štátu, nie je zbavený možnosti ani prípadne oslobodený od povinnosti obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie s otázkami týkajúcimi sa výkladu alebo platnosti tohto práva z dôvodu, že na vnútroštátnom súde, ktorý je poverený výkonom preskúmania ústavnosti, prebieha incidenčné konanie o preskúmaní ústavnosti tejto právnej úpravy.
2. Článok 14 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny a článok 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 2008/118/ES zo 16. decembra 2008 o všeobecnom systéme spotrebných daní a o zrušení smernice 92/12/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.

3. Článok 107 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.
4. Článok 93 ods. 1 AE, článok 191 AE v spojení s článkom 3 ods. 1 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie, pripojeného k Zmluvám o EÚ, FEÚ a ESAE, ako aj článok 192 ods. 2 AE v spojení s článkom 1 ods. 2 AE a článkom 2 písm. d) AE sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá upravuje výber dane z používania jadrového paliva na účely priemyselnej výroby elektriny.

Podpisy